

Slovo k povzbuzení na neděli 23. března 2025, na **Třetí neděli postní – C**
Biblická čtení: Ex 3,1-8a.13-15; Ž 103; 1Kor 10,1-6.10-12; Lk 13,1-9

Milé sestry, milí bratři,

dovolte nejprve snad několik výkladových poznámek k dnešním biblickým čtením...

V **prvním** z nich z knihy Exodus máme před sebou jeden z nejdůležitějších a nejkrásnějších textů celého Starého Zákona: **Zjevení Božího jména Mojžíšovi na hoře Sinaj**. «Já jsem, který jsem (hebrejsky *ehjé ašer ehjé*, zkráceně *JHVH*, vysloveno *Jahve*)».

Bůh se zjevuje Mojžíšovi **v hořícím keři**, který Božím plamenem **hoří**, a přitom **neshoří**. Zjevuje se jako **plnost Bytí**, jako ten, který je člověku **blízko**, který ho chce **vysvobodit** z otroctví, jako ten, který je přítomen **ve všem a za vším**. Ze všeho jsoucího tak může zazářit jeho přítomnost, díky ní vše existuje, a přesto věci a tvorové zůstávají sami sebou. Je to tž Bůh, který se člověku zjevuje **v jeho dějinách** a se kterým lze navázat **vztah**: «Já jsem Bůh tvého otce, já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův» slyší Mojžíš. «Oheň..., ne Bůh filozofů» by dodal Blaise Pascal.

To vše snad a jistě mnohem více můžeme číst za obrazem hořícího keře. Za **epifanií Boha**, který je Bytím o sobě jsoucím (*ipsum esse subsistens*). Proto ho máme za vším a ve všem **hledat** a snažit se **nacházet** také my, jako **plamen a světlo**, na všech našich možných Sinajích.

Druhé čtení bylo z Pavlova Prvního listu Korint'anům. Dnešní úryvek je jakýmsi příkladem křesťanské četby starozákonních událostí, přímo jakousi **křesťankou teologií dějin**: Ta je přesvědčena, že všechny důležité a Boží události v dějinách byly vždy již tajemné **projevy Božího Syna**, především že on stál za vyvedením Izraelitů z egyptského otroctví. Boží Syn byl totiž jakoby **skryt** za postavou Mojžíše, který lid vysvobodil, byl skryt i za onou skálou, z níž Izraelité pili na poušti, «tou skálou byl Kristus», a tak dále. I proto měli Izraelité v těchto událostech odtušit Boží přítomnost a podle toho jednat. Nicméně zhřešili. Což je pro Pavlovy čtenáře připomínkou, že každý může uklouznout, pochybit a zhřešit: «Když se tedy někdo domnívá, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl» varuje.

Za vším je tedy nějak Bůh, konkrétně **Boží Syn**. Vše má vést člověka **k obrácení**, k dobru. Ne vždy se to však daří, mnohdy se to **nedaří** vůbec. Neblahé příklady z dějin, zvláště ty z biblických, mají proto i nás vést **k pokoře a obrácení**, k touze vyvarovat se chyb a zbytečně se nevydat slepými uličkami, které se už dříve jako slepé ukázaly. Biblická historie je jedinečnou učitelkou života (*Historia magistra vitae*).

V úryvku **evangelijním** nejprve zazněla zpráva o jakýchsi pobitých Galilejcích, možná židovských zélótských partyzánech bojujících proti Římanům, jejichž krev byla Pilátem smíšena s krví obětních zvířat. Pán Ježíš tuto zprávu svých posluchačů používá jako **varování**. S připomínkou, že oni pobití Galilejci přeci **nebyli** větší **hříšníci** než ostatní lidé: «Myslíte, že ti Galilejci, když to museli vytrpět, byli větší hříšníci než ostatní?». Podobně ti, na které padla věž v Siloe. A přesto je potkalo takové **neštěstí**. «Když se neobráte, všichni podobně zahynete».

Po tomto dialogu následuje **tajemné podobenství o fíkovníku** z Ježíšových úst. Boží trpělivost je veliká, z pohledu Boha jistě nekonečná, planý fíkovník již tři roky tak roste. Ale z našeho pohledu ne, Boží trpělivost je vázána na dobu našeho života, už jen rok bude fíkovníku dán. Protože náš pozemský život je **časoprostorem k obrácení**.

Bolest a neštěstí, o nichž slyšíme, že potkávají druhé lidi a svět, nesmí být jakkoli bagatelizovány. A máme se snažit je zmírnit, je-li to nějak v našich silách. Ale vedle toho,

aniž by byly strumentalizovány, mají **zafungovat** i jako **výzvy a varování**. Jako volání k obrácení, k odvrácení se od zla a sebe k dobru, Bohu a druhým lidem. **Dokud je čas**. Nikdo nevíme, kolik času života nám ještě zbývá. Proto bychom měli vzít antické „uchop den“ (*carpe diem*) za své. Ne ovšem v hédonistickém smyslu, jak toto známé rčení bylo epikurejci formulováno, ale ve smyslu **křesťanském**: Uchop den, dokud ještě je, **k dobra činění, k žití pro**: Boha, lidi a svět.

Zastavme se ještě nad jednou dnešní **výzvou**. Nad tou, kterou v prvním čtení **z hořícího keře**, jakoby z Hospodinových slyšel **Mojžíš**: «Nepřibližuj se sem, zuj opánky ze svých nohou, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá». K Boží blízkosti, k Boží přítomnosti, zvláště ke všem Božím epifaniím by měl mít člověk úctu, **posvátnou úctu**. Člověk by se měl až zachvět bázní Boží (*tímor Dei*) při setkání s Božími přítomnostmi; v křesťanství, ve světě, v lidech a událostech či ve veškerém bytí, od eucharistie až po kámen.

Zutí opánek je v tomto ohledu důležitým momentem. Jistě, jde předně o starobylé **vyjádření úcty**, především té náboženské. Ale možná je to také **obraz** něčeho mnohem obecnějšího a vlastně i zásadnějšího.

Obuv – vedle všeho pozitivního a nutného – člověka přeci také **odděluje** od země, činí ho vůči ní více **necitelným**. Pro své boty člověk **není** pořádně nohama na zemi, je **výše**, než by měl být, necítí tolik, po čem šlape. Pomocí obuvi může také účinněji a nenápadněji **kopat a ničit**. Nenechává na zemi vlastní stopu, ale předně **stopu boty**, kterou nosí.

Zuje-li se však, všechno toto odpadá, člověk najednou **není oddělen** od země, ze které vzešel. Lépe **cítí**, kudy jde. **Neodděluje** se od své cesty. **Stopy**, které ve světě zanechává, jsou jedinečně jeho. Jeho chůze je **citlivější**, co bolí cestu, bolí i jeho.

Zutí opáneků a bosé našlapování je tak nejen obrazem pokory a náboženské úcty, ale i metaforou opravdového **žití**, dobré a vpravdě lidské touhy **neponičit**, nechat žít, zanechat ve světě svou vlastní **stopu**, a to ideálně **dobrou**, laskavou, šetrnou a vpravdě lidskou.

Možná by proto **snaha** o pokornější **našlapování** – vůči bytí kolem nás, vůči druhým lidem a jejich světu, vůči různým Božím přítomnostem – vůbec neškodila. Naopak, **prospěla** by.

Zkrátka a dobře, **chůze** je metaforou našeho života, našeho kráčení světem, mezi lidmi, v síti našich vztahů. **Jak jdeme** životem, **takové stopy** ve světě a v životech a srdcích druhých lidí **zanecháváme**. Ostatně i v chůzi těla se specificky zrcadlí náš charakter, naše osobnost.

«Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá» – jako pověstný „meč Božího slova“ – by nás proto mělo **napadnout**, kdykoli s kýmkoli a s čímkoli vstupujeme do jakékoli **interakce**. Vše jsou nějaké Boží **přítomnosti**, natož pak ty jedinečné, třeba ve **svátostech**.

A pak **ještě něco** zaslechl Mojžíš: «Nepřibližuj se sem». Nemá se přibližovat ke keři hořícímu Božím plamenem přespříliš blízko.

Výzva Mojžíšovi také platí i nám. I odstup, pokorné nevcházení tam, kam nemáme či nesmíme, k životu patří. Trocha **odstupu** je ovocem **respektu k tajemství** jiného. K tajemství **Boha**, ale i druhého **člověka a světa**. Trocha **odstupu** a **nevlamování se** je i respektem ke **svobodě** a svébytnosti, Boha, lidí i světa. **Nejsme** prostě **zváni** do všech koutů světa a lidí. Nikdy nemůžeme vstoupit zcela do Boha. Jen **na pozvání**...

Milé sestry, milí bratři, **hořící keř** – podobně jako minulou neděli zář proměněného Kristova lidství na hoře Tábor – je jedním z nejdůležitějších obrazů autentické náboženské zkušenosti, autentického **zakoušení Boží přítomnosti**. Bůh je Bytím v plnosti, proto je skrytý ve všem i za vším. Paradoxně i za vším **bolestným a těžkým**, a to jako bolestné **volání k obrácení**, jako **volání k využití času** života, který ještě máme. Abychom však Boha nepřeslechli či nepřehlédli a abychom zanechali ve světě a v lidech aspoň nějak dobrou stopu, měli bychom životem spíše **bosky našlapovat**. A také **nevstupovat** bez pozvání.